

SAKSPAPIR

HØRINGSNOTAT - FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVEN

Dokumentinformasjon:

<i>Saksbehandler:</i> Grete Lund <i>Tlf:</i> 70 16 28 12	<i>ArkivsakID:</i> 04/165 <i>JournalID:</i> 09/46389 <i>Arkiv:</i> K2-U60, K3- &00	<i>Avgjøres av:</i> KHV
<i>E-post:</i> postmottak@alesund.kommune.no		

Politisk behandling:

<i>Organ:</i> KOMITÉ FOR HELSE OG VELFERD	<i>Møtedato:</i> 23.11.2009	<i>Sak nr.</i> 066/09
--	--------------------------------	---------------------------------

Utrykte dokumenter i saken:

Høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet av 23. september 2009 (66 sider). Ligger under "Høringer" på Helse- og omsorgsdepartementets hjemmeside
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod>.

Saksopplysninger:

Fra helse- og omsorgsdepartementet er det den 23. september utsendt et høringsnotat med forslag om endringer i alkoholloven. Høringsfristen er 23. desember 2009. En rekke av de foreslåtte endringene anses som mindre justeringer og samordning i forhold til intensjonen med bestemmelsene og er gjort rede for, men vil ikke bli gjenstand for nærmere vurdering i denne saken. Saksutredningen går spesielt inn på tre av endringsforslagene:

- Maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk
- Kontroll- og reaksjonsbestemmelsene
- Gebyrer

Maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at alkohollovens maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk innskrenkes med en (1) time, slik at skjenking av alkoholholdig drikk i

gruppe 3 blir forbudt mellom kl. 02.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk blir forbudt mellom kl. 02.00 og 06.00.

Bakgrunnen for dette er det økte alkoholkonsumet i Norge. Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus) kan dokumentere en tredobling i antall skjenkesteder fra 1980 til 2007. I 1985 hadde 28 prosent av skjenkestedene bevilling til å skjenke brennevin, vin og øl, mens det gjaldt for 82 prosent av dem i 2007. Det er videre blitt mindre vanlig å regulere omsetningen ved å angi en øvre grense for antall salgs- og skjenkebevillinger. Det har også blitt svært vanlig å utvide skjenketidene ut over alkohollovens normaltids.

I høringsnotatet vises det til at alkohol er det rusmidlet som forårsaker mest sosiale og helsemessige skader. Ifølge WHO er alkohol den tredje viktigste risikofaktor til sykdom og tidlig død i industrialiserte land. Videre er alkohol involvert i mange trafikkulykker og andre ulykker som innebærer alvorlige personskader og dødsfall, og alkoholbruk medfører store kostnader for arbeidslivet. Begrenset tilgjengelighet av alkoholholdig drikk fører til begrenset forbruk og derved også til en begrensning i alkoholrelaterte skader og problemer. Ifølge Sirus viser en rekke studier at alkoholberuselse er en viktig årsak til en betydelig andel av voldstilfellene. Videre viser en rekke studier at jo mer man drikker og jo oftere man drikker seg beruset, desto større er sannsynligheten for at man er involvert i voldssituasjoner. Mer enn halvparten av noen av voldstypene i disse studiene kan tilskrives det store flertallet av alkoholkonsumenter som ikke er i høyrisikogruppen, men som nå og da drikker seg beruset. En undersøkelse av alle voldssaker ved Oslo legevakt i løpet av ett år viste at 64 pst. av de skadde var alkoholpåvirket. En oppsummering av internasjonal forskning viser at endringer i skjenketider følges av endringer i voldsomfanget. Når skjenketidene øker, får man mer vold og omvendt. Det er i denne sammenhengen også viktig å se helheten i alkoholpolitikken. De viktigste regulatoriske virkemidlene på alkoholområdet må sees i sammenheng, da de forskjellige virkemidlene forsterker og utfyller hverandre. En innskrenkning av alkohollovens maksimaltider for skjenking vil være et grep som fører til begrenset tilgang til alkohol.

En innskrenking av de maksimale skjenketidene vil innebære en begrensning i kommunenes alkoholpolitiske frihet. Oppslutningen om den kommunale friheten på alkohollovens område har generelt sett vært stor. Argumentet knyttet til kommunenes frihet er at den enkelte kommune er nærmest til å se de lokale forhold og hvilke utfordringer som melder seg. Inntrykket fra mediedebatten knyttet til fornying av bevillinger i 2008 er at man i en del kommuner har fått en økt bevissthet rundt skjenketidene, og enkelte kommuner har som en følge av dette redusert skjenketidene. Helse- og omsorgsdepartementet er likevel av den oppfatning at dette ikke er tilstrekkelig. De reduserte skadevirkningene en slik lovendring kan innebære for den enkelte og for samfunnet, må tillegges betydelig vekt. Kommunene beholder i stor grad sin frihet gjennom muligheten til å fastsette skjenketider innenfor de lovbestemte rammene.

Helse- og omsorgsdepartementet sier videre i sitt høringsnotat at forslaget må antas å kunne ha negative konsekvenser for næringen. På den annen side vil endringen innebære mer like vilkår for næringen på tvers av kommunegrensene. I den forbindelse bemerkes at bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk ikke er en rettighet, men at bevillingsordningen skal bidra til å begrense omsetningen av alkohol for derigjennom å begrense skadene bruk av alkohol kan føre til. En bevilling gis for en tidsbegrenset periode, og kommunene står ved innvilgelse av søknad om bevilling fritt til å fastsette skjenketider innenfor alkohollovens rammer. En innskrenking av skjenketidene vil føre til mer like vilkår for næringen, i det den i noen grad begrenser kommunenes frihet på området.

Kommunale skjenkebevillinger kan gis for inntil 4 år av gangen, jf. alkoholloven § 1-6, første ledd, og alle skjenkebevillinger utløper senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Gjeldende skjenkebevillinger kan ha en varighet fram til 30. juni 2012. Statlige bevillinger gis inntil videre og er dermed ikke tidsbegrenset slik kommunale bevillinger er. En slik endring som er skissert her, vil innebære en endring av allerede gitt bevilling og således en endring av kommunalt vedtak, dersom endringen trer i kraft før utløpet av skjenkebevillingen. Kommunale vedtak kan imidlertid ikke i et slikt tilfelle som dette, legge begrensninger på lovgivers kompetanse til å endre vilkårene for drift av virksomhet som krever tillatelse.

Til spørsmålet om økonomiske konsekvenser for næringen, sier departementet at en innskrenking av skjenketidene må antas å få økonomiske konsekvenser for næringen. På den annen side understrekes at en skjenkebevilling er en tidsbegrenset rettighet som kun kan gis for inntil 4 år. Dersom en lovendring skulle tre i kraft fra 1. juli 2010, vil altså bevillingsperioden som gjenstår være to år. En lovendring som beskrevet her, vil også føre til mer like vilkår for næringen på tvers av kommunegrensene. De alkoholpolitiske konsekvenser en innskrenking av skjenketidene må antas å ha for samfunnet, må tillegges betydelig vekt.

Vurdering

En rekke kommuner har innført en reduksjon av skjenketidene i forkant av inneværende bevillingsperiode. Både Hamar, Fredrikstad og Trondheim, som er med i et alkoholfaglig samarbeidsforum med Ålesund, kan vise til en nedgang i antall voldstilfeller i sentrum natt til lørdag og søndag. Grunnlaget er til nå ikke stort nok til å kunne konkludere med at det er de reduserte skjenketidene som er eneste forklaringsvariabel for dette, men det må kunne antas å ha hatt en betydning. Politiet har også mange steder gitt uttrykk for at det vil få store positive ordensmessige konsekvenser å få redusert skjenketidene. Sirius sin forskning viser også til sammenheng mellom alkoholkonsum og vold.

En samordning av maksimaltidene over kommunegrensene vil også bidra til en mindre tilflytting av gjester fra omkringliggende kommuner etter at skjenkestedene der er stengt. Alkoholloven er i utgangspunktet en lov som skal begrense alkoholens skadevirkninger, selv om mange ser på den som en næringspolitisk lov. Skal man likevel se på konsekvenser for næringen er det ikke sikkert at redusert skjenketid vil få så stor betydning. Flere representanter for næringen i kommunen har gitt uttrykk for at gevinsten er begrenset, fordi man ved lange åpningstider får folk senere til byen og at alkoholinntaket da har funnet sted på forhånd, slik at det handles i mindre utstrekning på skjenkestedene. Samtidig innebærer lang åpningstid høyere lønnskostnader.

De positive samfunnsmessige konsekvensene vil i stor grad oppveie for de næringsmessige konsekvensene, og være i tråd med formålet til alkoholloven, som er å begrense omfanget av alkoholens skadevirkninger i samfunnet. Rådmannen vil derfor foreslå at man går inn for en slik reduksjon i maksimaltidene.

Kontroll- og reaksjonsbestemmelsene – forslag til prøveordning

I høringsnotatet vurderes kontroll- og reaksjonsbestemmelsene, og det skisseres en mulig prøveordning der kontrollører av kommunale salgs- og skjenkebevillinger kan gis kompetanse til å inndra salgs- eller skjenkebevilling på stedet, dersom det avdekkes brudd på bestemmelser som har særlig sammenheng med alkohollovens formål.

Det vil i så fall være nødvendig å forutsette at kontrollørene er tilstrekkelig kvalifisert til å fatte slikt vedtak, ut over de krav alkohollovgivningen i dag stiller til opplæring av kontrollører. Umiddelbare vedtak vil innebære at enkelte av forvaltningslovens bestemmelser

om enkeltvedtak må fravikes. Det er derfor avgjørende at kommunen stadfester vedtakene innen rimelig tid.

Umiddelbar inndragning av bevilling på grunnlag av vedtak fattet av kontrollør er en alvorlig reaksjonsform. Et vedtak fattet på stedet og i umiddelbar tilknytning til overtredelsen vil gi liten mulighet for kontradiksjon, ved at bevillingshavers mulighet til å gjøre seg kjent med og eventuelt imøtegå funn av brudd på lovgivningen og et eventuelt vedtak vil være begrenset.

Etter dette bør en slik reaksjonsmulighet etter departementets syn bare benyttes ved overtredelse av bestemmelser som har særlig sammenheng med alkohollovens formål – overtredelser hvor det er særlig viktig at bruddet opphører øyeblikkelig. Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. § 9-4 første punktum fastsetter at kontrollen særlig skal omfatte aldersbestemmelser, salgs- og skjenketidsbestemmelser og forbudet mot å selge og skjenke til åpenbart berusede personer, da disse forholdene anses å ha særlig sammenheng med alkohollovens formål og kan innebære umiddelbar alvorlig skade. Etter departementets syn bør de samme forholdene kunne føre til umiddelbar inndragning av bevilling.

Departementet vil imidlertid presisere at det å gi vedtakskompetanse til kontrollørene vil øke kravene til opplæringen. Dette gjelder både opplæring i bevismessige forhold (hvordan dokumentere overtredelser mv.) og opplæring i kommunens retningslinjer for salgs- og skjenkebevillingspolitikken. Dersom man skal ha en prøveordning der Helsedirektoratet skal vurdere søknader fra kommuner som ønsker å delta i prøveordningen, bør direktoratet sette opp kriterier som må være til stede for at kontrollørene kan sies å ha tilstrekkelig opplæring. Formålet med en umiddelbar inndragelse vil være å stoppe den ulovlige virksomheten og signalisere alvorligheten av overtredelsen. Det er departementets syn at vedtak fattet av kontrollører bør behandles på ny av kommunen etter dagens regelverk, og at slik behandling må finne sted innen rimelig tid. Kommunen vil kunne stadfeste, utvide eller forkorte lengden på inndragelsen. Kommunene vil ved fornyet behandling kunne stadfeste inndragelsen og dens lengde, forkorte inndragelsens lengde eller fatte vedtak om inndragelse for en lengre periode, herunder ut bevillingsperioden. Det kan også tenkes at kommunen kan komme til at et vedtak fattet av kontrollør ikke er gyldig eller i uoverensstemmelse med den alkoholpolitikken kommunen ønsker.

Vurdering av forslaget

Dette forslaget, som innebærer at kontrollører skal kunne gå inn og stenge et skjenkested umiddelbart under en kontroll, innebærer såpass mange betenkeligheter både i forhold til forvaltningsrettslige prinsipper og mulighetene for å gjøre feil som siden kan påføre kommunen erstatningsansvar, at rådmannen ikke finner å kunne gå inn for en slik endring. Endringen vil dessuten også innebære behov for en langt grundigere opplæring av kontrollører i forvaltningsrettslige prinsipper, noe som sannsynligvis vil få konsekvenser for den prisen man betaler for utføring av kontrollene. Skulle kontrollører komme over forhold som er så graverende at stenging ville være en passende reaksjon, har de dessuten, også i dag, mulighet til å håndtere problemstillingen ved å kontakte politiet som kan bruke sin kompetanse og myndighet til å foreta en nødvendig stenging.

Lokale produsenter av alkoholholdige drikkevarer

Det foreslås å åpne for salg i egen virksomhet av egenprodusert alkoholholdig drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol .

Hovedelementene i forslaget er:

Kommunen kan etter en skjønnsmessig vurdering utvide en salgsbevilling til også å omfatte tilvirkning av drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol for salg i egen virksomhet. Utvidelsen kan skje samtidig med at salgsbevilling gis eller på et senere

tidspunkt. Det åpnes for samproduksjon der samme bevillinghaver har både salgsbevilling utvidet til å omfatte tilvirkning for salg i egen virksomhet og skjenkebevilling utvidet til å omfatte tilvirkning for skjenking i egen virksomhet. Det foreslås ikke særskilt bevillingsgebyr knyttet til ordningen.

Endringer i forbudet mot auksjon for alkoholholdig drikk

Alkoholloven § 8-6 stiller opp forbud mot bruk av alkoholholdig drikk som gevinst eller premie. Første ledd fastslår at det er forbudt å auksjonere bort eller bruke alkoholholdig drikk som gevinst eller premie og å la dette skje. Forbudet gjelder også mellom næringsdrivende. Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å unnta auksjoner mellom næringsdrivende (bevillingshavere, importører og grossister) fra forbudet, slik at auksjon mellom disse blir tillatt. Videre foreslår departementet at AS Vinmonopolet gis rett til å avholde auksjon av alkoholholdig drikk for private.

Gebyrer

Gebyrene for salgs- og skjenkebevillinger ble siste gang regulert f.o.m. 1. januar 2006, og gebyrene for tilvirkningsbevillinger ble sist regulert 1. juli 2005. Det er etter departementets syn derfor et behov for å se på gebyrsatsene igjen nå. Det er også et behov for å vurdere et system som enklere vil sikre en mer jevnlig korrigering av gebyrene enn i dag.

Sirus har etter bestilling fra departementet foretatt en beregning av nivået på alkoholgebyrene. Beregningen tar utgangspunkt i totale gebyrinntekter etter en justering i forhold til økningen i konsumprisindeksen og konkluderer med en nedgang i gebyr pr. liter for skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 2 og 3 på hhv 1 og 2 øre. Grunnen til dette er at omsetning av rusbrus nå er tatt med i regnestykket på annen måte enn ved tidligere beregning, samt at det er økt omsetning for noen alkoholgrupper.

Det foreslås derfor ikke noen endring av alkoholgebyrene for salg og skjenking i kommunale bevillinger nå. For minimumsgebyrene og gebyret for ambulerende bevilling foreslås det en økning beregnet med utgangspunkt i økningen i konsumprisindeksen fra 2004 til 2008 det vil si at minimumsgebyret for salg øker fra kr 1200 til kr 1300 og at minimumsgebyret for skjenking økes fra kr 3500 til kr 3800. Bevillingsgebyret for ambulerende bevilling økes fra kr 250 til kr 270. Det legges videre opp til en jevnere økning av gebyrene i forhold til konsumprisindeksen ved at endring av forskrift som bare innebærer økning av gebyr ikke sendes på høring på samme måte som øvrige forskriftsendringer.

Vurdering

Rådmannen ser positivt på at minimumsgebyrene for salgs- og skjenkebevillinger økes og at det legges til rette for jevnere økning av gebyrene i forhold til konsumprisindeksen. En vil likevel peke på at gebyrene skal gjenspeile de totale utgiftene til behandling av og kontroll med bevillingene. Bestemmelsene i alkoholloven innebærer at alle endringer i bevillinger i forhold til konsept, endring i eiersammensetning, virksomhetsoverdragelse, utvidelse av areal, skjenking i uteareal m.v. medfører ny behandling med innkalling av høringsuttalelser og sak til politisk behandling. Man kan også ha saker til behandling som medfører avslag, eller der søker etter behandling velger å ikke starte opp likevel. Dette er med på å belaste det kommunale behandlingsapparatet uten at det medfører ekstra gebyrinntekter. En kunne her tenke seg en ordning der det innføres et eget gebyr for behandling av søknad, som ville veie opp for dette. Eventuelt kunne det tenkes at gebyret, der virksomhetene kommer i drift, gikk til fradrag i det årlige bevillingsgebyret, slik at kommunene i alle fall fikk dekket kostnader ved behandling av bevillingssøknaden.

Aldersbestemmelsene - unntak for fagbrev og presisering av forholdet til alkoholsvak drikk
Departementet foreslår å gjøre unntak fra aldersgrensebestemmelsene for den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, når denne har fagbrev som resepsjonist, slik at dette sidestiles med fagbrev for servitør.

Unntak fra tvisteloven § 1-5

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at det i alkoholloven tas inn en bestemmelse som gjør unntak fra tvisteloven § 1-5 om hvem søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak skal rettes mot, slik at søksmål kan rettes mot kommunen.

Etter alkoholloven § 1-16 kan kommunale vedtak i skjenkebevillingssaker etter alkoholloven § 1-8 og kapittel 3, 4 og 7 påklages til Fylkesmannen. Fylkesmannen kan prøve om vedtaket er innholdsmessig lovlig, er truffet av rette organ og om det er blitt til på lovlig måte.

Tvisteloven § 1-5 omhandler hvem søksmål om gyldigheten av offentlige vedtak skal rettes mot. I henhold til denne bestemmelsens første punktum skal søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak reises mot den myndighet som har truffet avgjørelsen i siste instans. Dette innebærer at rette saksøkt i bevillingssaker hvor Fylkesmannen har fattet vedtak som sisteinstans, er staten ved vedkommende departement. Før ny tvistelov trådte i kraft 1. januar 2008 kunne part i skjenkebevillingssaker velge om søksmål skulle rettes mot kommunen eller Fylkesmannen.

Departementet viser i høringsnotatet til at det i realiteten ofte vil være kommunens vedtak det tas stilling til og som indirekte prøves av domstolen. Det vil da også være i saksøkers interesse å få dom for ugyldigheten av vedtaket kommunen har fattet, da kommunen er den instans som skal fatte nytt vedtak i saken, noe annet ville være et brudd på den alkoholpolitiske friheten. Videre påpeker departementet at når søksmål rettes mot Fylkesmannens vedtak, er det kun anledning til å prøve dette vedtaket og påståtte feil ved dette. En endring som skissert vil også skape helhet i forhold til de tilfeller der klager mener kommunen har begått erstatningsbetingende handling, ved at også vedtakets gyldighet kan prøves, selv om dette ikke er noen forutsetning for erstatningskravet. Til sist viser departementet til at det at Fylkesmannens vedtak kjennes ugyldig i liten grad avklarer den rettslige situasjonen. Saken må uansett sendes tilbake til kommunen, som så må fatte nytt vedtak.

Det foreslås derfor tatt inn en ny bestemmelse i alkoholloven som fastsetter at kommunens vedtak etter alkoholloven § 1-8, kapittel 3, 4 og 7 kan gjøres til gjenstand for søksmål. Dette vil gjelde gyldighetssøksmål. Forslaget innebærer ikke at søksmål ikke kan rettes mot Fylkesmannens vedtak, men at det i den enkelte sak kan avgjøres hva som er mest hensiktsmessig. Endringen fører til at spørsmålet om hvilket vedtak søksmål i skjenkebevillingssaker skal rettes mot, blir som tidligere, dvs. slik det var før ny tvistelov trådte i kraft.

Statistikkinformasjon

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at kommunene pålegges plikt til å gi informasjon til Sirius og at innhaver av bevilling til avgiftsfritt salg på flyplass pålegges å sende informasjon om sin omsetning til Sirius.

Sirius foretar årlig en undersøkelse om kommunenes forvaltning av alkoholloven. I den forbindelse sendes det ut et spørreskjema til samtlige kommuner hvor disse bes om å fylle ut informasjon om bl.a. antall salgs- og skjenkesteder, kontroll, reaksjoner og salgs- og skjenketider. Kommunene har ingen plikt til å fylle ut skjemaet.

Undersøkelsen, som har blitt foretatt siden 1989 (tidligere av Rusmiddeletaten), er sentral i vurderinger knyttet til utviklingen av politikken i kommunene og for å se hvordan loven fungerer. Departementet er opptatt av å sikre at man også i fremtiden har godt informasjonsgrunnlag om kommunenes forvaltning av alkoholoven. Departementet foreslår derfor å ta inn en plikt for kommunene til å gi informasjon om forvaltningen av alkoholoven til Sirus. Alternativt antar Helse- og omsorgsdepartementet at det kan være hensiktsmessig om datagrunnlaget blir hentet inn gjennom KOSTRA og med hjemmel i rapporteringsforskriften (Forskrift 15. desember 2000 nr 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner). Helse- og omsorgsdepartementet ber særskilt om høringsinstansenes syn på om plikt for kommunene til å gi informasjon om forvaltningen av alkoholoven bør tas inn i alkoholovgivningen eller i rapporteringsforskriften. Kommunen mottar og fyller ut dette skjemaet årlig og det fungerer greit. Et eventuelt påbud om å fylle det ut vil ikke ha noen praktisk betydning, ei heller om opplysningene skal rapporteres som en del av KOSTRA-rapporteringen. Rådmannen har derfor ingen merknader til innføring av et påbud her.

Tilgjengelighet til salgs- og skjenkesteder

Helse- og omsorgsdepartementet viser til at spørsmålet om tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne har vært tatt opp. Departementet deler synet på at det er viktig at personer med nedsatt funksjonsevne sikres tilgang til offentlige steder på lik linje med andre. Departementet har derfor nøye vurdert om det bør tas inn en bestemmelse i alkoholoven om tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne.

Alkoholovens formål er gjennom regulering av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk, i størst mulig grad, å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader bruk av alkohol kan innebære. Det er viktig at man har fokus på alkoholovens formål når man skal vurdere eventuelle endringer i loven. Formål som ikke naturlig faller inn under lovens formål, bør etter departementets syn ikke reguleres i alkoholoven. Dette er viktig for å forhindre at loven uthules, blir mindre oversiktlig og mister fokus på formålet, nemlig reduksjon av alkoholrelaterte skader.

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår på denne bakgrunn ikke å regulere tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne i alkoholoven.

Endring av vinmonopolloven § 12

I henhold til vinmonopolloven § 12 skal styret i AS Vinmonopolet etter utløpet av regnskapsåret sende inn et utdrag av selskapets regnskaper og en beretning om dets virksomhet. Utdraget og beretningen skal forelegges for Kongen. Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre bestemmelsen ved at siste setning om at beretningen skal forelegges Kongen tas ut.

Innarbeiding av gruppebetegnelsene i alkoholoven

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre alkoholoven slik at gruppebetegnelsene alkoholfri drikk, alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3 innarbeides i loven. Betegnelsene er allerede innarbeidet i alkoholforskriften.

Endring av betegnelsen flaske i alkoholoven § 10-3

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre betegnelsen "flaske" i alkoholoven § 10-3, annet punktum.

Alkoholoven § 10-3, tredje ledd, fastslår at det kan besluttes at lovlig tilvirket brennevin og gjærende eller gjæret udestillert væske kan tilintetgjøres. Det samme gjelder annen

alkoholholdig drikk når den er skjenket i glass eller finnes i opptrukket flaske. Helse- og omsorgsdepartementet mener betegnelsen "flaske" bør endres til "beholder". Alkoholholdig drikk produseres ikke lenger kun på flaske, men også for eksempel på kartong. Endringen foreslås for å sikre at bestemmelsen omfatter all alkoholholdig drikk uavhengig av hva den alkoholholdige drikken er levert i. Endringen innebærer ingen realitetsendring.

Endring av mengdeangivelse i forskrift om engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk m.v. § 9-3

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre forskrift om engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk § 9-3, tredje ledd, slik at kvote angis i liter.

Endring av feil henvisning i alkoholforskriften § 8-1, annet ledd

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre henvisningen i alkoholforskriften § 8-1, annet ledd.

Alkoholforskriften § 8-1, annet ledd, gir unntak for kravet om internkontroll for innehavere av ambulerende skjenkebevilling etter alkoholloven § 4-5. Videre kan det gjøres unntak for bevilling gitt etter alkoholloven § 1-6, tredje ledd. Det fremgår av forarbeidene til forskriften, jf. høringsnotat av 1. mars 2005 om forslag om endringer i alkohollovens forskrifter m.m., at det skal kunne gjøres unntak for kommunale bevillinger som er gitt for en bestemt del av året, og for en enkelt bestemt anledning. Henvisningen i alkoholforskriften § 8-1, annet ledd viser til statlige bevillinger. Helse- og omsorgsdepartementet foreslår på denne bakgrunn av henvisningen rettes, slik at det henvises til alkoholloven § 1-6, annet ledd, siste punktum. Departementet viser til at det er viktig at henvisningen er til siste punktum. Det skal ikke kunne gis unntak fra kontrollplikten for kommunale bevillinger generelt. Endringen er i samsvar med intensjonen bak henvisningen.

Endring av sosial- og helsedirektoratet til helsedirektoratet

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre Sosial- og helsedirektoratet til Helsedirektoratet i lov og forskrifter på alkoholområdet i tråd med endringer i organisasjonsstruktur.

Endring av overskrift i alkohollovens kapittel 3, ii

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre overskriften i alkohollovens kapittel 3, II i tråd med gjeldende inndeling av alkoholholdig drikk.

Presisering av alkoholforskriften § 14-3, nr. 8

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å presisere at alkoholforskriften § 14-3, nr. 8, som omhandler unntak fra alkohollovgivningens reklameforbud, kun gjelder for bevilling som omfatter nettsalg. Forslaget er en presisering av gjeldende rett og innebærer derfor ingen realitetsendring.

Samlet vurdering:

De fleste punktene vil medføre mindre endringer, eller er bare en justering i forhold til eksisterende praksis og vil ha mindre betydning for Ålesund kommune. De punktene som anses å ha størst betydning er utredet nærmere ovenfor.

Økonomiske konsekvenser:

Økning av det årlige minstebeløpet for bevillingsgebyret vil ha en viss positiv effekt for kommunen. Innføring av et eget behandlingsgebyr ville likevel i langt større grad bidra til dekking av kommunens kostnader med forvaltningen av bevillingsordningen.

En endring av reglene for gjennomføring av kontroller som innebærer at kontrollørene kan foreta umiddelbar stenging av stedet vil kreve en grundig opplæring av kontrollørene i forvaltningslovens bestemmelser. Det økte ansvaret dette innebærer vil trolig også avspeiles i den prisen kommunen vil måtte betale for kontrollene, men dette er vanskelig å tallfeste nærmere.

Juridiske konsekvenser:

Spesielt innføring av mulighet til å stenge skjenkesteder ved kontroll kan få juridiske konsekvenser dersom det viser seg at stenging er foretatt på sviktende grunnlag, og kommunen kan risikere å komme i erstatningsansvar overfor bevillingshavere her.

Andre driftsmessige eller organisatoriske konsekvenser:

En lovendring som medfører redusert skjenketid, vil innebære at kommunens åpningstidsforskrift må endres.

Konklusjon med begrunnelse:

De positive samfunnsmessige konsekvensene ved å redusere skjenketidene med en time vil i stor grad oppveie for de næringsmessige konsekvensene, og være i tråd med formålet til alkoholloven, som er å begrense omfanget av alkoholens skadevirkninger i samfunnet. Rådmannen vil derfor foreslå at man går inn for en slik reduksjon i maksimaltidene.

Når det gjelder spørsmålet om å innføre en prøveordning der kontrollører kan stenge et skjenkested ved kontroll innebærer det såpass mange betenkeligheter både i forhold til forvaltningsrettslige prinsipper og mulighetene for å gjøre feil som siden kan påføre kommunen erstatningsansvar, at rådmannen ikke finner å kunne gå inn for en slik endring. Rådmannen vil også vise til at kontrollørene ved avdekking av graverende forhold ved et skjenkested kan kontakte politiet, som med hjemmel i alkohollovens § 1-8 har tilstrekkelig anledning til å foreta stenging av stedet.

Rådmannen ser positivt på at minimumsgebyrene for salgs- og skjenkebevillinger økes og at det legges til rette for jevnere økning av gebyrene i forhold til konsumprisindeksen, men vil likevel peke på at alle endringer i bevillinger i forhold til konsept, endring i eiersammensetning, virksomhetsoverdragelse, utvidelse av areal, skjenking i uteareal m.v. også medfører kostnader. En vil derfor tilrå at det innføres et eget behandlingsgebyr for søknader.

Øvrige endringsforslag vil ikke ha noen praktisk betydning for kommunen og rådmannen har ingen merknader til disse.

Rådmannens innstilling:

Ålesund kommune har vurdert Helse- og omsorgsdepartementets høringsforslag om endring av alkoholloven, datert 23. september 2009 og har følgende merknader:

1. De positive samfunnsmessige konsekvensene ved å redusere skjenketidene med en time vil i stor grad oppveie for de næringsmessige konsekvensene, og være i tråd med formålet til alkoholloven, som er å begrense omfanget av alkoholens skadevirkninger i samfunnet. Ålesund kommune er derfor positiv til den foreslåtte reduksjonen i maksimaltidene.
2. Innføring av en prøveordning som gir kontrollører adgang til å stenge et skjenkested ved kontroll innebærer det såpass mange betenkeligheter både i forhold til forvaltningsrettslige prinsipper og mulighetene for å gjøre feil som siden kan påføre kommunen erstatningsansvar, at Ålesund kommune ikke finner å kunne gå inn for en slik endring. En viser her til kontrollørenes mulighet til å kontakte politiet, som har stengingsadgang jf. alkohollovens § 1-8.
3. Ålesund kommune ser positivt på at minimumsgebyrene for salgs- og skjenkebevillinger økes og at det legges til rette for jevnere økning av gebyrene i forhold til konsumprisindeksen, men vil også peke på behovet for et generelt behandlingsgebyr som vil bidra til å dekke kommunenes kostnader med behandling av søknader der virksomheter ikke kommer i drift.

Helse- og velferdskomiteens vedtak

23.11.2009

Ålesund kommune har vurdert Helse- og omsorgsdepartementets høringsforslag om endring av alkoholloven, datert 23. september 2009 og har følgende merknader:

1. Innføring av en prøveordning som gir kontrollører adgang til å stenge et skjenkested ved kontroll innebærer det såpass mange betenkeligheter både i forhold til forvaltningsrettslige prinsipper og mulighetene for å gjøre feil som siden kan påføre kommunen erstatningsansvar, at Ålesund kommune ikke finner å kunne gå inn for en slik endring. En viser her til kontrollørenes mulighet til å kontakte politiet, som har stengingsadgang jf. alkohollovens § 1-8.
2. Ålesund kommune ser positivt på at minimumsgebyrene for salgs- og skjenkebevillinger økes og at det legges til rette for jevnere økning av gebyrene i forhold til konsumprisindeksen, men vil også peke på behovet for et generelt behandlingsgebyr som vil bidra til å dekke kommunenes kostnader med behandling av søknader der virksomheter ikke kommer i drift.

Votering:

Punktvis votering:

Pkt 1

Rådmannens innstilling falt med 8 mot 5 stemmer.

Pkt 2 og 3

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.